

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3206/2021. (V. 19.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Kfv.III.37.508/2020/2. számú végzése, a közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény 99. § (1) és (2) bekezdése, az egyes törvényeknek az egyfokú járási hivatali eljárások megteremtésével összefüggő módosításáról szóló 2019. évi CXXVII. törvény 252. § (4) bekezdésének a törvény 223. §-át 2020. április 1. napjával hatályba léptető fordulata, továbbá a veszélyhelyzet ideje alatt érvényesülő egyes eljárásjogi intézkedésekről szóló 74/2020. (III. 31.) Korm. rendelet 41. § (1) és (5) bekezdése alaptörvényellenességének, illetőleg nemzetközi szerződésbe ütközésének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó társasház jogi képviselője (dr. Payrich András ügyvéd) útján az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 26. § (1) bekezdése, 27. §-a, valamint 32. §-a alapján alkotmányjogi panasszal és jogszabály nemzetközi szerződésbe ütközésének vizsgálatára irányuló indítvánnyal fordult az Alkotmánybírósághoz, melyben a Kúria Kfv.III.37.508/2020/2. számú végzése, a Fővárosi Törvényszék 45.K.701.456/2020/2. számú ítélete, az egyes törvényeknek az egyfokú járási hivatali eljárások megteremtésével összefüggő módosításáról szóló 2019. évi CXXVII. törvény (a továbbiakban: Módtv.) 223. §-a és a 252. § (4) bekezdésének a 223. §-ra utaló rendelkezései [előbbi esetben tartalmilag a közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény (a továbbiakban: Kp.) 99. § (1) és (2) bekezdései], továbbá a veszélyhelyzet ideje alatt érvényesülő egyes eljárásjogi intézkedésekről szóló 74/2020. (III. 31.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Rendelet) 41. § (1) és (5) bekezdése alaptörvényellenességének, illetve nemzetközi szerződésbe ütközésének megállapítását és megsemmisítését kérte.
- [2] 1.1. Az indítvány alapjául szolgáló ügyben az indítványozó társasház melletti telekre az építető cég 78 lakásos lakóépület építésére és 2 darab felvonó létesítésére építési engedély iránti kérelmet terjesztett elő. Az elsőfokú hatóság az építési engedélyt – feltételekkel – megadta. Az indítványozó a döntéssel szemben fellebbezéssel élt, amelynek alapján a másodfokú hatóság az elsőfokú határozatot helybenhagyta. A fellebbezés hivatkozásainak egyenkénti vizsgálata után arra a következtetésre jutott, hogy az indítványozó a 2016-tól folyamatban lévő eljárások során folyamatosan összemossa a különböző hatósági döntéseket, és azokból félrevezető, megalapozatlan következtetéseket von le. Olyan szakértői véleményre hivatkozott szerinte az indítványozó, amelyet arra jogosultsággal nem rendelkező személy készített, és olyan indokokra, amelyek nem képezik az építési engedélyezési eljárás tárgyát.
- [3] Az indítványozó a határozattal szemben közigazgatási pert indított, elsődlegesen annak megsemmisítését és az alperes új eljárásra kötelezését, másodlagosan a döntés megváltoztatását kérve. A bíróság a keresetet elutasította. Az ítélet indokolása szerint az indítványozó azon hivatkozásai, amelyeket más személyek ügyféli és más jogai sérelme körében adott elő – ezen más személyek keresete és meghatalmazása hiányában – nem szolgálhattak alapul a kereset megalapozására. A bíróság részletesen megindokolta azt is, hogy egyes indítványi elemekkel kapcsolatos vizsgálat miért nem tartozik az eljárást folytató hatóság hatáskörébe, azok miért nem képezhetik az építési engedélyezéssel kapcsolatos eljárás tárgyát. Az ítélet ugyancsak részletesen indokolta, hogy miért tartja alaptalannak az indítványozó iratbetekintési jogának sérelmére vonatkozó érvelését, valamint az indítványozó további érveit is tételesen indokolva cáfolta.
- [4] Az indítványozó az ítélettel szemben felülvizsgálati indítványt nyújtott be, melyben arra hivatkozott, hogy a bírósági eljárás elhúzódása miatt a felek elestek a rendes jogorvoslat jogától, a bíróság az indítványozó kérelme ellenére tárgyaláson kívül hozott ítéletet, illetve megsértette a felek megfelelő időben tartandó tárgyaláshoz való jogát. Ezen felül meg sem kísérelte szerinte az egyezség létrehozását, illetve közvetítői eljárás lefolytatását.

A bíróság jogellenesen zárkózott el az indítványozó szerint attól is, hogy igazságügyi szakértőt rendeljen ki, továbbá a bizonyítékokat tévesen értékelte, illetve bizonyítékok előterjesztésére tárgyalás hiányában nem volt mód. Mindemellett indítványozta, hogy a Kúria a felülvizsgálati eljárás felfüggesztése mellett kezdeményezzen az Alkotmánybíróságnál a Rendelet 41. § (1) és (5) bekezdésének, valamint a Módtv. 223. §-a alaptörvény-ellenességének megállapítására irányuló eljárást. A felülvizsgálati kérelem befogadását a Kúria Kfv.III.37.508/2020/2. számú végzésével megtagadta, mivel megítélése szerint az indítvány nem vet fel elvi jelentőségű jogkérdést. A Kúria indokolásában kiemelte, hogy az indítványozó a keresetlevélben nem kérte tárgyalás tartását, az eljárás időtartama pedig nem érintette a jogorvoslathoz való jogot, mivel építési ügyekben a fellebbezés lehetősége a törvényi rendelkezés módosítása előtt és azt követően is kizárt volt. Rögzítette azt is, hogy az indítványozó a felülvizsgálati kérelmét részben a Kp. olyan módosított rendelkezésére alapította, amely ebben az ügyben még nem alkalmazható.

- [5] 1.2. Az indítványozó még a Kúria végzésének meghozatalát megelőzően nyújtotta be az Abtv. 26. § (1) bekezdésén, 27. §-án és 32. §-án alapuló indítványát, melyet a végzés megszületését követően kiegészített, azt kiterjesztette a Kúria végzésére is. Az indítványban egyaránt állította a Kúria végzésének alaptörvény-ellenességét, továbbá a Fővárosi Törvényszék ítéletének, a Kp. 99. § (1)–(2) bekezdésének, valamint a Rendelet 41. § (1) és (5) bekezdésének alaptörvény-ellenességét és nemzetközi szerződésbe ütközését. Mindezek miatt kérte a támadott döntések és jogszabályi rendelkezések megsemmisítését, az alábbiak szerint.
- [6] Az indítványozó a Kúria eljárásával kapcsolatban az Alaptörvény B) cikkének, R) cikkének, II. cikkének, XXIV. cikkének, XXVIII. cikkének és 28. cikkének sérelmét állította, valamint arra is hivatkozott, hogy a Kúria végzése sérti az Emberi Jogok Európai Egyezménye (a továbbiakban: EJE) 6. cikk (1) bekezdését is.
- [7] Érvelése szerint a Kúria valódi indokolás nélkül tagadta meg a befogadást, az ügy lényegi részeire vonatkozó észrevételeket kellő alaposággal nem vizsgálta meg és ennek értékeléséről nem adott számot. Úgy véli, hogy a felvetett jogkérdés elvi jelentőségét hipotetikusan kell értékelni, ellenkező esetben diszkrimináció éri azokat, akiket az adott kérdés időben korábban érint. Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése szerinti tisztességes bírósági eljáráshoz való jog kapcsán részletesen idézett korábbi bírósági és alkotmánybírósági döntéseket, továbbá utalt a nemzetközi joggyakorlat elemzésének szükségességére is. Álláspontja szerint azáltal, hogy a Kúria a Kp. szabályait nem az egyének jogvédelmére tekintettel alkalmazta, megsértve ezáltal az Alaptörvény 28. cikkét is. Azáltal pedig, hogy a Kúria végzése nem tartalmaz valódi indokolást, álláspontja szerint a végzés az R) cikk (2) bekezdésével is ellentétes.
- [8] Az indítványozó a Módtv. 223. §-a [tartalmilag azonban a Kp. 99. § (1) és (2) bekezdései] és 252. § (4) bekezdésének a 223. §-ra utaló rendelkezései, továbbá a Rendelet 41. § (1) és (5) bekezdései alaptörvény-ellenességét is állította, ezek szerinte sértik az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdését, a Q) cikk (2) bekezdését, az R) cikk (1) és (2) bekezdéseit, a II. cikket, V. cikket, a XIII. cikk (1) bekezdését, a XXIV. cikk (1) bekezdését, XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdéseit, a 26. cikk (1) bekezdését, a 28. cikket, a Záró és vegyes rendelkezések 8. pontját. Ezen felül állította az EJE 6. cikk (1) bekezdésének, továbbá 13., 15., 17. és 18. cikkeinek megsértését is.
- [9] Az indítványozó azzal érvelt, hogy alapvető alkotmányjogi kérdés az, hogy veszélyhelyzetben a szükségesség-arányosság tesztje mennyire tolható ki, mindez sérti-e az emberi méltóságot. Ebben az esetben az Alaptörvény 54. cikk (1) bekezdése és a Záró és vegyes rendelkezések 8. pontja, illetve a Q) cikk (2) bekezdésének összeütközésekor melyiknek van primátusa, továbbá folyamatban lévő eljárásokban a perorvoslati jog elvonása sérti-e az emberi méltósághoz való jogot.
- [10] Álláspontja szerint az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdése szerinti jogállamiság elve sérült a Kp. módosítása kapcsán, mivel elvonta a folyamatban lévő ügyben az indítványozó jogorvoslati jogát, ezáltal a visszaható hatályú jogalkalmazás tilalmába ütközik. Szintén nem tesz eleget szerinte a jogállamiság követelményének az, hogy a jogalkotó a Rendelet támadott rendelkezései kapcsán megsértette az EJE fent ismertetett cikkeit, mivel a járványhelyzet nem háború, és nem fenyegeti a nemzet létét, de egyébként is túllépnek a feltétlenül szükséges mértéken.
- [11] A Q) cikk (2) bekezdésének sérelmét szintén a jogorvoslati jog elvonásában látja az indítványozó, melyhez szintén az EJE megsérteni vélt rendelkezéseit hívta fel.
- [12] Az R) cikk sérelmének állításához (a fentieken túl) több olyan ítéletből is idézett (anélkül, hogy ezeket értékelte volna), melyek jogalkotással okozott kár megtérítésével vagy a jogforrási hierarchiával kapcsolatosak, és az indítványozó szerint releváns jogelveket fogalmaznak meg.

- [13] A II. cikk szerinti emberi méltóság sérelmét szintén a fenti indokaival igyekezett alátámasztani, amelyen felül (szintén külön indokolás nélkül) újabb bírósági ítéleteket idézett.
- [14] Az V. cikk sérelmét szerinte szintén a jogalkotás módja veti fel, ami miatt tárgyalás hiányában sérült a védelem lehetősége. Ebben a körben is külön indokolás nélkül idézett egy bírósági ítéletet.
- [15] A XIII. cikk (1) bekezdésének sérelmét veti fel szerinte, hogy a peres eljárásban a telekszomszéd a tulajdonát korlátozza azzal, hogy a jogorvoslati lehetőségek formálisak, az ügyféli jogokra pedig érzéketlenek a hatóságok.
- [16] A XXIV. cikk (1) bekezdésének sérelmét véli felfedezni az eljárások formális voltában, különösen a bírósági tárgyalás hiányában.
- [17] A XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdésének sérelmére is hivatkozott, alapvetően szintén az eljárások formális jellegére utalva, megemlítve a részhajlás nélküliség és az észszerű határidő hiányát. A jogorvoslatihoz való jog kapcsán alkotmánybírósági és bírósági döntéseket idézett. Az indítványozó arra is utalt, hogy a keresetlevél „keletkezésétől” az elsőfokú ítélet meghozataláig 617 nap telt el, melyből mindössze 9 napon nem volt fellebbezési joga a peres feleknek, az ítélet mégis ekkor született meg. Álláspontja szerint az eredetileg eljáró közigazgatási és munkaügyi bíróság a 2020. március 13. napján kelt bíróságváltó közlése helyett érdemi döntést is hozhatott volna, és ebben az esetben lehetősége lett volna az indítványozónak a fellebbezésre.
- [18] A 26. cikk (1) bekezdésében rögzített bírói függetlenség sérelmét is okozta szerinte az, hogy a támadott jogszabályi rendelkezések elvonták a tárgyaláshoz és a fellebbezéshez való jogot, amivel egyrészt a jogalkotó nem a hierarchia szerinti megfelelő jogszabály alá helyezi a bíróságokat, másrészt a jogalkotásával arra utasítja a bíróságot, hogy hagyja figyelmen kívül a hierarchia szerinti megfelelő jogszabályokat. Szerinte a bíróság beleszólt a bizonyítási eljárásba olyan módon, hogy ellehetetlenítette az indítványozót álláspontja bizonyításában.
- [19] A 28. cikk sérelme kapcsán azt emelte ki, hogy a magasabb szintű jogszabály értelmezése megelőzi az alacsonyabb szintű jogszabály értelmezését, emiatt a sérelmezett jogszabályok sértik ezt a cikket.
- [20] A Záró és vegyes rendelkezések 8. pontjának sérelmét is külön hangsúlyozta az indítványozó, mivel ezen alapul szerinte, hogy az EJE 13. cikkét továbbra is alkalmazni kell, amit megsértett a jogalkotó.
- [21] Mindezekon felül az indítványozó az EJE 6., 13. 15. 17. és 18. cikk sérelmének mibenlétére is egyenként utalt, ugyanis megítélése szerint a Rendelet támadott rendelkezései az EJE ezen cikkeit is sértik.
- [22] A Fővárosi Törvényszék eljárásával kapcsolatban az indítványozó az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésének, Q) cikk (2) bekezdésének, R) cikk (1) és (2) bekezdésének, II. cikkének, V. cikkének, XIII. cikk (1) bekezdésének, XXIV. cikk (1) bekezdésének, XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdésének, 26. cikk (1) bekezdésének, 28. cikkének, továbbá a Záró és vegyes rendelkezések 8. pontjának megsértését állította. Ezen felül a Fővárosi Törvényszék döntésével összefüggésben is állította az EJE 6. cikk (1) bekezdésének, továbbá 13., 15., 17. és 18. cikkeinek megsértését.
- [23] Álláspontja szerint az eljárási szabályok megszegése a tisztességes eljáráshoz való jog és az emberi méltósághoz való jog sérelmét okozta, a tárgyaláson kívül hozott döntés pedig ezen túlmenően sértette a tárgyaláson való elbíráláshoz és a nyilvános kihirdetéshez való jogot is. Ezen felül szerinte addig húzta a bíróság az eljárást, hogy végül a jogszabályváltozásra tekintettel a peres felek fellebbezési jogát elvonta. Kifejezetten hivatkozott arra, hogy alapvető alkotmányjogi kérdés az, hogy az alapjogkorlátozás lehetőségének tágítása nem sérti-e az Alaptörvény C) cikk (1) bekezdésében foglalt hatalommegosztás elvét, ez pedig sérti-e az alapjogokat. Továbbá az alapjogi korlátozásokat tovább tágíthatják-e veszélyhelyzetben, ez nem sérti-e az emberi méltóságot, végezetül az eljáró bíróság változása esetén körültekintően újra kell-e kezdeni a tárgyalást és erről hogyan kell értesíteni a feleket.
- [24] A XXIV. cikk (1) bekezdése szerinti tisztességes hatósági eljáráshoz való jog sérelme kapcsán utalt ennek kapcsolatára más alaptörvényi rendelkezésekkel, valamint arra, hogy ennek védelmét elsődlegesen az alapvető jogok biztosa látja el (amiből arra következtetett, hogy minden hatóság kötelezett, amelyeket vizsgálhat az ombudsman). A tisztességes eljáráshoz való jog kapcsán [vegyesen hivatkozva a XXIV. és a XXVIII. cikkekre, de elsősorban a XXVIII. cikk (1) bekezdésére alapozva állításait] kiemelte az eljárási garanciák jelentőségét, a hatékony bírói jogvédelem követelményét, a tárgyalás fontosságát. A konkrét ítéletre vetítve azt a következtetést vonta le, hogy a Fővárosi Törvényszék megsértette a szóbeliség követelményét és a tárgyaláshoz való jogot (mivel saját tájékoztatása ellenére sem tűzött tárgyalást) amit tovább tetézett, hogy a jogszabályváltozás után ugyanaz a bíró járt el az ügyben, mint előtte. Ugyanezen érvek mentén sérelmezte az eljárás ok nélküli elhúzódását is. Ugyancsak sérelmezte azt, hogy a bíróság nem vizsgálta a hatóság ügyfeleket kirekesztő eljárását, továbbá azt is, hogy a hatóság és a bíróság elutasította az igazságügyi szakértő kirendelésére irányuló indítványait, ami

megítélése szerint a fegyveregyenlőség elvének sérelmére is vezetett a jelen esetben. Kifogásolta azt is, hogy a Fővárosi Törvényszék számos fontos kérdést egyáltalán nem szerepeltetett az ítélet indokolásában, más kérdésekben pedig csak tartalom nélküli sematikus indokolást adott. Megítélése szerint a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság, majd a Fővárosi Törvényszék eljárása számos elemében olyan értelmet tulajdonított a Kp. vonatkozó rendelkezéseinek, amely nem az egyének jogvédelmét helyezte előtérbe, megsértve ezáltal az Alaptörvény 28. cikkét is.

- [25] Az indítványozó e körben is utalt az EJEE 6. cikk (1) bekezdésének sérelmére.
- [26] 2. Az Alkotmánybíróság mindenekelőtt a támadott bírói döntések, illetőleg jogszabályi rendelkezések nemzetközi szerződésbe ütközésének megállapítására irányuló indítványi elemek érdemi elbírásra alkalmasságát vizsgálta meg.
- [27] Az Alkotmánybíróság az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés *f*) pontja alapján vizsgálja a jogszabályok nemzetközi szerződésbe ütközését. Az Abtv. 32. § (1) bekezdése szerint az Alkotmánybíróság az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés *f*) pontja alapján a jogszabályok vizsgálatát az indítványozók kezdeményezésére, illetve bármely eljárása során hivatalból végzi. Az Abtv. 32. § (2) bekezdése értelmében az eljárást az országgyűlési képviselők egynegyede, a Kormány, a Kúria elnöke, a legfőbb ügyész, valamint az alapvető jogok biztosa indítványozhatja. A bíró – a bírósági eljárás felfüggesztése mellett – az Alkotmánybíróság eljárását kezdeményezi, ha az előtte folyamatban levő egyedi ügy elbírálása során olyan jogszabályt kell alkalmazni, amelynek nemzetközi szerződésbe ütközését észleli. Az Alkotmánybíróság ez alapján megállapította, hogy a kezdeményezés a sérelmezett jogszabályi rendelkezések tekintetében nem az arra jogosulttól érkezett, így ez az indítványi elem az Abtv. 32. § (2) bekezdése által támasztott feltételnek nem felel meg. Az Alkotmánybíróság az érintett rendelkezések hivatalbóli vizsgálatára nem látott okot.
- [28] A bíróság ítélete vonatkozásában az Alkotmánybíróság megállapította, hogy bírósági ítéletek nemzetközi szerződésbe ütközésének megállapítására egyáltalán nem rendelkezik hatáskörrel, ilyen hatáskört sem az Alaptörvény, sem pedig az Abtv. nem ismer.
- [29] 3. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (1) és (2) bekezdésében meghatározottak szerint ezt követően az alkotmányjogi panasz befogadhatósága törvényi feltételeinek fennállását vizsgálta meg.
- [30] 3.1. Az indítványozó alkotmányjogi panaszát az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés *c*) pontjára [Abtv. 26. § (1) bekezdés] és az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés *d*) pontjára (Abtv. 27. §) alapította.
- [31] Az indítvány megfelel annak a tartalmi feltételnek, mely szerint – az indítványozó állítása alapján – az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogának sérelme következett be [Abtv. 26. § (1) bekezdés *a*) pont és 27. § (1) bekezdés *a*) pont]. Az indítványozó jogosultnak tekinthető [Abtv. 51. § (1) bekezdés]. Az indítványozó érintettnek tekinthető, mivel saját egyedi ügyével összefüggésben nyújtotta be az Abtv. 26. § (1) bekezdése, illetőleg 27. §-a szerinti alkotmányjogi panaszát. Az indítvány megfelel annak a tartalmi feltételnek is, mely szerint az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva [Abtv. 26. § (1) bekezdés *b*) pont, illetőleg 27. § (1) bekezdés *b*) pont].
- [32] 3.2. Az indítványozó által a jelen ügyben a Fővárosi Törvényszék ítélete ellen irányuló alkotmányjogi panasz benyújtásakor még felülvizsgálati eljárás volt folyamatban, annak befejeződését követően az indítványozó az alkotmányjogi panaszt – immáron a Kúria döntését is támadva – kiegészítette. Az indítványozó a Fővárosi Törvényszék jogerős ítéletét 2020. április 17-én vette át, míg az alkotmányjogi panaszt 2020. június 15-én, határidőben nyújtotta be. Az Alkotmánybíróság ennek megfelelően megállapítja, hogy az alkotmányjogi panasz határidőben került előterjesztésre.
- [33] Részben az indítványozó kúriai döntést megelőzően benyújtott alkotmányjogi panaszára, részben pedig arra figyelemmel, hogy a Kúria a jogszabályi követelményeket egyébként teljesítő felülvizsgálati kérelem befogadását mérlegelési jogkörében tagadta meg [lásd például: 3397/2020. (X. 29.) AB végzés], az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt a Fővárosi Törvényszék ítélete vonatkozásában is vizsgálta.
- [34] 3.3. Az indítvány Abtv. 27. §-ára alapított elemével összefüggésben az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a panasz tartalmazza azt a törvényi rendelkezést, amely megállapítja az Alkotmánybíróság hatáskörét az indítvány elbírálására, továbbá amely az indítványozó jogosultságát megalapozza [Abtv. 52. § (1b) bekezdés *a*) pont].

Az indítvány tartalmazza az Alkotmánybíróság által az indítványozó szerint vizsgálendő bírói döntést [Abtv. 52. § (1b) bekezdés c) pont]. Az indítvány tartalmazza az Alaptörvény megsértett rendelkezését [Abtv. 52. § (1b) bekezdés d) pont]. Az indítvány tartalmaz kifejezett kérelmet a bírói döntések megsemmisítésére [Abtv. 52. § (1b) bekezdés f) pont].

- [35] Az indítvány ezen része ugyanakkor az Abtv. 52. § (1b) bekezdés b) pontja szerinti követelményének csak részben felel meg. Az indítvány az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésére, Q) cikk (2) bekezdésére, R) cikk (1) és (2) bekezdésére, II. cikkére, 26. cikk (1) bekezdésére, 28. cikkére, továbbá a Záró és egyes rendelkezések 8. pontjára vonatkozó elemében nem tartalmazza az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének lényegét [Abtv. 52. § (1b) bekezdés b) pont]. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítványban megjelölt B) cikk (1) bekezdésére az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint csak a kellő felkészülési idő hiányára, illetve a visszaható hatályú jogalkotás tilalmára tekintettel alapítható alkotmányjogi panasz [pl. 3062/2012. (VII. 26.) AB határozat, Indokolás [86]–[91]; 3041/2014. (III. 13.) AB végzés, Indokolás [22]], ami jelen ügyben nem teljesült. A II. cikk szerinti emberi méltósághoz való joggal kapcsolatban az Alkotmánybíróság megjegyzi, hogy a jogi személynek nincs emberi méltósága, ezért annak sérelmére az Alkotmánybíróság irányadó gyakorlata szerint a jogi személy indítványozó nem hivatkozhat [3001/2013. (I. 15.) AB végzés, Indokolás [6]]. Ezen felül az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint a Q) cikk (2) bekezdése, az R) cikk (1) és (2) bekezdése, a 26. cikk (1) bekezdése, továbbá a 28. cikke nem minősülnek Alaptörvényben biztosított jognak [az R) cikk (2) bekezdése, a 26. cikk (1) bekezdése és a 28. cikk vonatkozásában ld. legutóbb 3029/2021. (II. 2.) AB határozat, Indokolás [18]; a Q) cikk (2) bekezdése vonatkozásában ld. legutóbb 3226/2020. (VI. 19.) AB végzés, Indokolás [10]; az R) cikk (1) bekezdése vonatkozásában ld. legutóbb 3062/2021. (II. 19.) AB végzés, Indokolás [18]]. A Záró és egyes rendelkezések 8. pontja ugyancsak nem minősül Alaptörvényben biztosított jognak, az mindössze azt jelenti ki, hogy az Alaptörvény hatálybalépése nem érinti (többek között) a hatálybalépése előtt vállalt nemzetközi jogi kötelezettségek hatályát. Így ezek az indítványi elemek nem felelnek meg az Abtv. 52. § (1b) bekezdés b) pontja előírásának.
- [36] Az indítvány ezen része az Abtv. 52. § (1b) bekezdés e) pontja szerinti követelményének szintén csak részben, a XXVIII. cikk (1) bekezdésével összefüggésben felel meg, ugyanis nem tartalmaz alkotmányjogilag értékelhető indokolást arra vonatkozóan, hogy a támadott bírói döntés miért sérti az Alaptörvény V. cikkét, XIII. cikk (1) bekezdését, XXIV. cikk (1) bekezdését, illetőleg a XXVIII. cikk (7) bekezdését.
- [37] 3.4. Az indítvány Abtv. 26. § (1) bekezdése szerinti elemével összefüggésben az Alkotmánybíróság mindenekelőtt megállapította, hogy a Módtv. 252. § (4) bekezdésének indítványozó által támadott eleme mindössze arról rendelkezik, hogy a törvény 223. §-a 2020. április 1. napján lép hatályba, ennek megfelelően ez a hatályba léptető rendelkezés nem minősül az Abtv. 26. § (1) bekezdése értelmében az alapügyben alkalmazott jogszabályi rendelkezésnek, ekként arra alkotmányjogi panasz jelen esetben nem alapítható.
- [38] A Kúria végzése szerint „a felperes keresetlevelében maga nyilatkozott kifejezetten úgy, hogy nem kéri tárgyalás tartását”, melynek elmaradása esetén „tárgyalás tartására kizárólag akkor van mód, ha azt a bíróság bizonyítás végett szükségesnek tartja” (Kúria végzése, Indokolás [17]). Az indítványozó alkotmányjogi panaszában nem állította, és semmilyen formában nem is valószínűsítette, hogy a Kúria végzésének ezen megállapítása iratellenes lett volna, ami egyben azt is jelenti, hogy az indítványozó ügyében a Fővárosi Törvényszék nem a Rendelet 41. § (1) és (5) bekezdéseinek alkalmazása miatt, hanem azért nem tartott tárgyalást, mert az indítványozó tárgyalás tartását a keresetlevelében nem kérte. A Rendelet 41. § (1) és (5) bekezdése adott esetben akkor minősülhetett volna az ügyben alkalmazott jogszabályi rendelkezésnek, ha az indítványozó a keresetlevelében kifejezetten kérte volna tárgyalás tartását. Mindez pedig egyben azt is jelenti, hogy a Rendelet 41. § (1) és (5) bekezdése ugyancsak nem minősül az Abtv. 26. § (1) bekezdése értelmében az alapügyben alkalmazott jogszabályi rendelkezésnek.
- [39] A Módtv. 223. §-a 2020. április 1. napjával módosította a Kp. 99. § (1) és (2) bekezdéseit, majd a jogalkotásról szóló 2010. évi CXXX. törvény 12. § (2) bekezdésének megfelelően hatályát veszítette. Az Abtv. 64. § e) pontja értelmében az Abtv. 26. § (1) bekezdése szerinti alkotmányjogi panasz keretében hatályát veszített jogszabályi rendelkezés alkotmányosságát is vizsgálhatja az Alkotmánybíróság. Tekintettel azonban arra, hogy a Módtv. 223. §-a kizárólag a Kp. 99. § (1) és (2) bekezdéseit módosította, és semmilyen további rendelkezést nem tartalmaz, ezért az Alkotmánybíróság az indítványt tartalma szerint bírálta el, és ebben az elemében a Kp. 2020. április 1. napjától hatályos 99. § (1) és (2) bekezdése mint hatályos jogszabályi rendelkezés tekintetében folytatta le a vizsgálatát.

- [40] Az Alkotmánybíróság azt is megállapította továbbá, hogy a panasz tartalmazza azt a törvényi rendelkezést, amely megállapítja az Alkotmánybíróság hatáskörét az indítvány elbírálására, továbbá amely az indítványozó jogosultságát megalapozza [Abtv. 52. § (1b) bekezdés a) pont]. Az indítvány tartalmazza az Alkotmánybíróság által az indítványozó szerint vizsgálendő jogszabályi rendelkezést [Abtv. 52. § (1b) bekezdés c) pont]. Az indítvány tartalmazza az Alaptörvény megsértett rendelkezését [Abtv. 52. § (1b) bekezdés d) pont]. Az indítvány tartalmaz kifejezett kérelmet a jogszabályi rendelkezések megsemmisítésére [Abtv. 52. § (1b) bekezdés f) pont].
- [41] Az indítvány ezen része ugyanakkor az Abtv. 52. § (1b) bekezdés b) pontja szerinti követelményének csak részben felel meg. Az indítvány az Alaptörvény Q) cikk (2) bekezdésére, R) cikk (1) és (2) bekezdésére, II. cikkére, 26. cikk (1) bekezdésére, 28. cikkére, továbbá a Záró és egyes rendelkezések 8. pontjára vonatkozó elemében nem tartalmazza az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének lényegét [Abtv. 52. § (1b) bekezdés b) pont]. A II. cikk szerinti emberi méltósághoz való joggal kapcsolatban az Alkotmánybíróság az előző ponthoz hasonlóan itt is megjegyzi, hogy a jogi személynek nincs emberi méltósága, ezért annak sérelmére a jogi személy indítványozó nem hivatkozhat. Ezen felül az Alkotmánybíróság fent idézett következetes gyakorlata szerint a Q) cikk (2) bekezdése, az R) cikk (1) és (2) bekezdése, a 26. cikk (1) bekezdése, továbbá a 28. cikke nem minősülnek Alaptörvényben biztosított jognak, ahogyan a Záró és egyes rendelkezések 8. pontja sem. Az indítványban ebben a körben szintén megjelölt B) cikk (1) bekezdésére az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint csak a kellő felkészülési idő hiányára, illetve a visszaható hatályú jogalkotás tilalmára tekintettel alapítható alkotmányjogi panasz {pl. 3062/2012. (VII. 26.) AB határozat, Indokolás [86]–[91]; 3041/2014. (III. 13.) AB végzés, Indokolás [22]}, ami a Kp. sérelmezett rendelkezéseivel kapcsolatosan teljesült. Mindezekre tekintettel ezen indítványi elemek közül kizárólag a B) cikk (1) bekezdésével kapcsolatos panaszfelel meg az Abtv. 52. § (1b) bekezdés b) pontja előírásának.
- [42] Az indítvány ezen része az Abtv. 52. § (1b) bekezdés e) pontja szerinti követelményének szintén csak részben, a XXVIII. cikk (1) bekezdésével összefüggésben felel meg, ugyanis nem tartalmaz alkotmányjogilag értékelhető indokolást arra vonatkozóan, hogy a támadott jogszabályi rendelkezések miért sértik az Alaptörvény V. cikkét, XIII. cikk (1) bekezdését, XXIV. cikk (1) bekezdését, illetőleg a XXVIII. cikk (7) bekezdését.
- [43] 3.5. Az Abtv. 29. §-a értelmében az alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvényellenesség kéteye, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés felvetése esetén fogadható be. E befogadhatósági feltételek vagylagos jellegűek, így azok fennállását az Alkotmánybíróság külön-külön vizsgálja {3/2013. (II. 14.) AB határozat, Indokolás [30]}.
- [44] Az indítványozó a Kúria végzésével, a Fővárosi Törvényszék ítéletével és a Kp. sérelmezett rendelkezéseivel kapcsolatban is hivatkozott az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésére. A Kúria végzése kapcsán az ügy elvi jelentőségének megítélésével kapcsolatos indokolást vitatta, illetőleg az indokolás sematikusságát sérelmezte, a Fővárosi Törvényszék ítélete kapcsán pedig abban a vonatkozásban hivatkozott az eljárás elhúzódására, hogy emiatt a megváltozott jogszabály miatt nem volt lehetősége fellebbezni, sérelmezte azt is, hogy a bíróság nem tartott tárgyalást, továbbá megsértett egyes eljárási szabályokat. A Kp. érintett rendelkezéseivel kapcsolatosan pedig a visszaható hatályú jogalkotást érintő panaszfelellemmel összefüggésben azt részletezte, hogy az eljárás formálissá válik (a Kp. megváltozott rendelkezéseire tekintettel), amelyek miatt az eljárás nem lehet tisztességes. A Kp.-ra vonatkozó érvelésével szoros összefüggésben van az a hivatkozás, amely szerint az érintett jogszabályi rendelkezések visszaható hatálya miatt esett el az indítványozó a fellebbezés lehetőségétől.
- [45] Az Alkotmánybíróság álláspontja szerint a Kúria és a Fővárosi Törvényszék egyaránt rendkívül részletes indokát adta annak, hogy mi alapján hozta meg döntését. A Kúria egyenként és összességében is utalt az elvi jelentőség hiányának mibenlétére, ráadásul ebben a körben támaszkodhatott a felülvizsgálat intézményének speciális céljaira is. A Fővárosi Törvényszék pedig egyenként fejtette ki azt, hogy az indítványozó kereseti kérelme alátámasztására felhozott érvei miért alaptalanok, továbbá utalt arra is, hogy építési ügyben a jogszabályváltozástól függetlenül korábban sem volt helye fellebbezésnek, tárgyalás tartását pedig az indítványozó nem kérte. Ezzel összefüggésben van az, hogy az indítványozó a B) cikk (1) bekezdésében ugyan kifejtette a visszaható hatály sérelmének elvi indokait, mindeközben azonban egyáltalán nem igazolta, hogy jogszabályváltozás hiányában számára korábban biztosítva lett volna a fellebbezés lehetősége. Különösen lényeges ez azért, mert a Kúria végzésének [18] bekezdésében maga is úgy fogalmaz, hogy „Ellentétben ugyanis a felperes által – jogszabályi alap nélkül hivatkozottaktól –, építési ügyekben mind 2020. április 1. előtt, mind azt követően kizárt volt a fellebbezés előterjesztése, figyelemmel arra, hogy az építési ágazati törvény a fellebbezési jogot a bírósági eljárásban nem biztosította, illetve biztosítja.”

- [46] Az alkotmányjogi panasz jellegének megfelelően az Alkotmánybíróság hatáskörébe kizárólag a jogszabályoknak és a bírói döntéseknek az alkotmányossági szempontú vizsgálata tartozik. Ebből következően az alkotmányjogi panasz nem tekinthető a bírósági szervezeten belül jogorvoslattal (már) nem támadható bírói határozatok által okozott valamennyi jogsérelem orvoslása eszközének, azaz ez a jogvédelem nem jelenti a rendes bíróságok jogalkalmazási gyakorlatának általános felülvizsgálatát, aminek következtében az Alkotmánybíróság burkoltan negyedfokú bírósággá válna. A jogszabályokat a bíróságok értelmezik, az Alkotmánybíróság csak az értelmezési tartomány alkotmányos kereteit jelölheti ki, ami nem adhat alapot számára minden olyan esetben történő beavatkozásra, amikor vélt vagy esetleg valós jogszabálysértő jogalkalmazásra került sor {3198/2013. (X. 22.) AB végzés, Indokolás [22]}. Ebből következően a bírói döntés alaptörvény-ellenességének vizsgálata során az Alkotmánybíróság attól is tartózkodik, hogy a bíróságok felülbírálati jogköréhez tartozó, szakjogi vagy kizárólag törvényértelmezési kérdésekben állást foglaljon {3028/2014. (II. 17.) AB végzés, Indokolás [12]}. Az alkotmányjogi panasz vonatkozó részében az indítványozó egyet nem értését fejezte ki az eljáró bíróságok törvényértelmezésével kapcsolatban. Ezen felül ugyan indokolta a fellebbezéssel kapcsolatos sérelmének mibenlétét, de annak alapját nem valószínűsítette. Mindösszesen a megváltozott jogszabályi rendelkezéseket próbálta úgy beállítani, mintha annak nyomán elenyészett volna a fellebbezési joga, anélkül azonban, hogy ennek valóság alapját valószínűsítette volna.
- [47] Önmagában az a körülmény, hogy az indítványozó nem ért egyet a bíróságok döntésével, valamint annak indokolásával, nem elégséges érv a támadott döntés alaptörvény-ellenességének alátámasztására {3364/2017. (XII. 22.) AB végzés, Indokolás [21]}. Az indítványozó ugyanis részben az eljáró bíróságok indítványozóétól eltérő jogértelmezését vitatta, ami önmagában szakjogi-törvényességi-törvényértelmezési, és nem pedig az Alkotmánybíróság hatáskörébe tartozó alkotmányjogi kérdésnek tekinthető.
- [48] Habár a fentiekben ismertetettek szerint az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdése vonatkozásában az indítványozó utalt a szabályok számára hátrányos módosítására is, állítását semmilyen módon nem támasztotta alá, még csak utalás szintjén sem fogalmazta meg, hogy ezeket az állításokat mi támasztja alá, miközben a Kúria végzése részletes indokát adta az indítványozótól eltérő jogértelmezésének. Ennek hiányában a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételye e vonatkozásban sem merülhetett fel.
- [49] Az indítványozó eljárás elhúzódásával kapcsolatos hivatkozásával kapcsolatosan az Alkotmánybíróság megjegyzi: az Alkotmánybíróságnak nincs hatásköre arra, hogy az ügy észszerű időn belül történő elbírálásához való jog esetleges sérelmét enyhítse vagy orvosolja. Az Alkotmánybíróság ugyanis az Abtv. 27. §-a szerinti alkotmányjogi panasz esetén csupán a támadott bírói döntés megsemmisítését rendelheti el, mely azt eredményezné, hogy a bírósági eljárás újra kezdetét venné, tehát a per csak tovább húzódná. Az indítványozónak éppen ezért a közigazgatási perrendtartás intézményeinek megfelelő alkalmazásával (így mindenekelőtt az eljárás elhúzódása miatti kifogás benyújtásával) lehet módja arra, hogy az eljárás észszerű időn belül történő befejezéséhez való jogát érvényesítse {az Alkotmánybíróság gyakorlatát összefoglalóan lásd például: 3365/2020. (X. 22.) AB végzés, Indokolás [13]}. Az Alkotmánybíróság a fentiek alapján arra a következtetésre jutott – figyelembe véve az eljáró bíróság döntéseiben kifejtett részletes indokolását is –, hogy az indítványozó panasza a sérelmezett döntésekkel és jogszabályi rendelkezésekkel kapcsolatban nem fogalmazott meg a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességi kételyt, illetve alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést sem vetett fel, ennek megfelelően az alkotmányjogi panasz nem felel meg az Abtv. 29. §-ában foglalt befogadhatósági feltételnek.
- [50] 4. Mindezekre tekintettel az Alkotmánybíróság az indítványt – az Abtv. 56. § (3) bekezdésére figyelemmel – az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a), c), f) és h) pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2021. április 27.

Dr. Szalay Péter s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Dienes-Oehm Egon
alkotmánybíró helyett

Dr. Szalay Péter s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó
alkotmánybíró helyett

Dr. Szalay Péter s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Salamon László
alkotmánybíró helyett

Dr. Szalay Péter s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Szabó Marcel
előadó alkotmánybíró helyett

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1053/2020.

